

La solució extrajudicial i el referèndum d'autodeterminació

written by Llorenç Prats | 23 de setembre de 2017

A 15 dies del referèndum d'autodeterminació de Catalunya, enmig d'un ambient judicialitzat, escau plantejar i fer valdre la intermediació i la conciliació per superar els esculls que les lleis processals imposen a les parts, i que segurament en un context pacífic i cívic no tenen cap sentit. Per tant, més enllà de la plena legalitat per convocar i celebrar el referèndum d'autodeterminació del proper 1 d'octubre, tal s'estableix motivadament, en la Llei 19/2017, escau trencar el cercle viciós que unes determinades interpretacions jurídiques, legítimes i segurament necessàries, volen plantejar dins un context de relacions quasi estrictament polítiques.

En aquest context, fer valdre la intermediació d'agents internacionals (grups d'opinió, cancelleries, organitzacions internacionals,...) o entitats transversals de tipus econòmic o social, esdevindria d'una gran utilitat, si més no, per permetre un diàleg sense el qual no seria possible fugir de l'estricta terreny jurisdiccional que si bé pot resultar efectiu des d'una perspectiva ignorant de la realitat catalana, generarà, sense cap mena de dubte, ferides i ressentiments molt difícil de reparar i encara més d'oblidar.

Per tant, partint de la base que el referèndum d'autodeterminació del proper 1 d'octubre és una realitat política inqüestionable i que la configuració constitucional a Catalunya –un cop s'ha erigit la Llei 19/2017, on s'afirma la seva existència com subjecte de dret– ja no tornarà mai més a ser el que s'havia convingut, passivament, com a regió peninsular dotada de certes peculiaritats, escauria permetre taules de mediació prou sòlides per abandonar el pedregós camí que l'enjudiciament provoca quan entra en temes polítics.

Entre les raons del SI, com podrien ser-ho les del NO, sovint hi ha motius emocionals o de tipus sentimental que en aquest cas, en el marc d'una intermediació, s'han de tenir en compte però no són l'objecte principal a tractar. El punt de partida implica escoltar, de manera oberta i sense pressions, les aportacions de cada una de les parts, i això un intermediari ho pot moderar bé, tot oferint una aproximació mútua sense prejudicis ni conflictiva. Tanmateix, també és cert que per fer això cal una mínima voluntat o ganes d'arribar a acords.

Certament, es podria admetre que el tràmit de lectura única que de forma precipitada va suposar l'aprovació de la Llei 19/2017 podia constituir una vulneració dels drets dels diputats, però això va succeir, en el seu moment, hom ho sap molt bé, quan la capacitat de maniobra per garantir l'exercici del dret fonamental a l'autodeterminació ja era molt limitada, no sols pel calendari sinó també pels entrebancs formalistes de determinats parlamentaris catalans. Però això, en cas d'una bona negociació franca i honesta, també es podia haver previst, com de fet va succeir pel que fa a la presentació d'esmenes a l'articulat. Sortosament, tot i la pèrdua d'un debat profund i seriós sobre les raons que justifiquen les aspiracions polítiques del poble català, finalment la Llei 19/2017 va ser aprovada i publicada, a tots els efectes, al DOGC.

Si la llei 19/2017 avala i convoca, amb claredat i transparència, la celebració del referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre, en canvi, no pressuposa, en contra del que no para de prodigar-se, que sigui un plantejament independentista, doncs precisament el referèndum hauria de permetre saber-ho democràticament, i en cap cas, excepte que pel fet de no ésser pactat ha calgut exercir el nivell mínim de sobirania que el dret internacional permet per l'exercici d'aquest dret fonamental, hi ha un posicionament previ sobre el resultat d'aquesta consulta vinculant a la ciutadania catalana.

Per tot això, cal dir que una sortida extrajudicial a l'escalada plantejada per part de les autoritats espanyoles és possible si amb prou bona voluntat les parts s'obliguen a respectar els seus punts de partida, els quals no són altres que el respecte als seus drets fonamentals i les seves llibertats públiques –per altra banda, subscrietes i admeses per mitjà de diversos tractats pel Regne d'Espanya– i sobre els quals els postulats de la república catalana no sols s'hi assenten sinó que formen part de la seva més genuïna identitat, segons que tots els seus promotors ho manifesten.